

Nr. 126 - 18. årgang
September 2020

Strandgårdsbladet

Foto: Mogens Kjær, Ø 29

**SOLGT
ELLER
GRATIS***

Går du med **tanker** om at
sælge dit sommerhus?

**FÅ EN GRATIS
SALGSVURDERING**

Vælg home HOLBÆK
Kontakt os allerede i dag på tlf. 59 43 59 59.

*Hvis det ikke lykkes os at sælge din bolig, så betaler du kun for tilstandsrapport, el-installationsrapport og energimærke.

HOLBÆK

v/ Michael H. Jørgensen a/s

Løbak 13

4300 Holbæk

holbaek@home.dk

Tlf. 59435959

Ejendomsmediavirksomhed for Danske Bank koncernen

home
Kom godt hjem

Aflysning af generalforsamling

Da der ikke er kommet indvendinger efter indlægget i sidste nummer af Strandgårdsbladet er generalforsamlingen 2020 definitivt aflyst.

I forbindelse med indlægget i bladet vedrørende aflysningen blev der fejlagtigt skrevet, at *Angela Teglstrup* fortsætter i bestyrelsen.

Angela har meddelt, at hun ønsker at udtræde af bestyrelsen, men fortsætter indtil der kan afholdes en generalforsamling.

På bestyrelsens vegne
Mogens Kjær, Øst 29

Blomstereng på fællesarealet? Vil du være med?

Vi er nogle *koner fra Øst*, som har snakket om, at det kunne være både smukt og meget nyttigt at lave en blomstereng på en del af fællesarealet. Bare en lille del i første omgang. Det kræver imidlertid noget arbejde med at sprede grus og så frøene. Vil du være med? Jo flere, jo mindre arbejde.

Vi har holdt et møde med *Finn Bjerregaard*, Udby, som er næstformand i *Danmarks Naturfredningsforening*, Holbæk afd. Finn gjorde os en del klogere på processen, og vi nu ved lidt mere om, hvad der kræves af jorden, indsamling af frø osv.

Vi er i dialog med bestyrelsen, og vi har dennes fulde opbakning til projektet.

Vi forestiller os et areal på ca. 50 m² ved trekanten Vest 36- 38 , hvor flest mulige forhåbentligt kan glæde sig over synet af smukke vilde blomster og sværmen af sommerfugle, bier og insekter.

Vi regner med at sætte det gang **17. oktober kl. 10**. Ring gerne til én af os, hvis du har lyst til at hjælpe eller mød op med spade og rive ved 10-tiden.

Vi glæder os til at høre fra nogen af jer, også meget gerne nogen af jer i Vest.

Bente, Øst 16, tlf. 50434105 – **Lykke**, Øst 30, tlf. 24417236 – **Marianne**, Øst 44, tlf. 31338513 – **Karen**, Øst 29, tlf. 60944632

Blomsterengsprojektet er sponsoreret af Strandgårdsbladet.

Petanque-turneringen 22. august 2020

Vejret var perfekt, varmt, solrigt og ikke for megen vind, turneringsstarten mere human, nemlig kl. 14 modsat tidligere år kl. 10, men alligevel var fremmødet behersket. Dog dobbelt så mange som sidste år – i år 8 spillere. De fleste veteraner i denne sammenhæng. Det var da også dem, bortset fra en enkelt endnu-ikke-vetaran, der løb med præmierne.

Dette års vinderpar blev *Ditte* og *Erling* fra Vest 31, på andenpladsen *Jobbe* (også kendt som *Bjerne*), Vest 16, og *William*, Vest 32, og på tredjepladsen af turneringens *Nester Finn*, Øst 53, og *Michael*, Vest 38. Som det også fremgår af billederne herunder. Det hele foregik i en hyggelig og munter atmosfære, men dog ikke uden kampånd.

Modgift mod pneumokokker

Som følge af den nye vaccinationspakke, vedtaget pga. corona-epidemien, kan alle ældre over 65 nu få en gratis vaccination mod pneumokokker. Det gælder også andre med særlige sygdomme eller handicap. Pneumokokker er bakterier, der kan forårsage meningitis, blodforgiftning og lungebetændelse. Ældre udgør en særlig risikogruppe her. Denne vaccination beskytter **ikke** mod covid-19.

Hvis man ønsker at blive vaccineret, skal man kontakte sin læge eller det sted, hvor man normalt bliver vaccineret. Lægen kan også vurdere om det er nødvendigt.

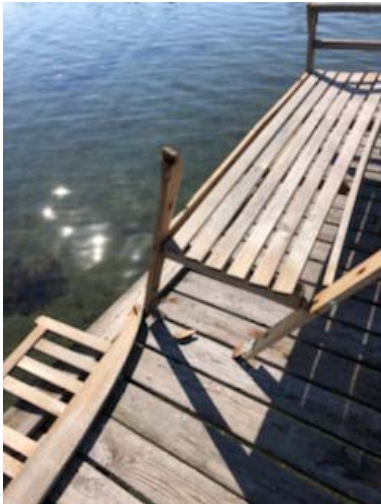
Man kan læse mere på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: kortlink.dk/sst/27dbs

Kilde: *Ældre Sagen*

Badebrosbænkene

Der har i sommerens løb været en meget livlig trafik på badebroen af badeglade beboere og af gæster. Vejret var jo også i lange perioder til det. Det var altså endnu en sommer, hvor det blev bevist, at det var en virkelig god idé med den badebro.

Der var også en dag, hvor trafikken blev lige lovlig livlig, og nogle – gæster – syntes at være blevet nærmest euforiske af sommerglæde og brugte bænkene som en slags legetøj, hvad især den ene af dem ikke havde godt af. Den blev på det nærmeste sønderbrudt og derfor kort efter nedtaget. Om en uge tages broen ned for i år, og når den sættes op igen i april 21, vil der stå et par helt nye og mere solide bænke på dem. De skulle helst holde endnu længere.

Rekordoptagning

Den 26.9. lykkedes det 11 *brobissere* at få bragt broen velbeholden i land og lagt til tørre m.m. i løbet af **halvanden time**. Virkelig godt gået må man sige. Den gl. rekord er på 2 t. Mere om rekordoptagningen med fotos i næste nr.

Nj EL-SERVICE

EL-INSTALLATIONER TELE/DATA INSTALLATIONER

aut. El-installatør Niels Jørgensen

Vestergårdsvej 66, 4300 Holbæk Tlf. 59 46 15 04

www.nj-el.dk

nj@nj-el.dk

NJ El-service, den lokale el-installatør,

din garanti for en sikker forbindelse!

Plæneklipperservice.dk

v/ Torben Gundersen

Landevejen 83, 4532 Gislinge

Salg, service og reparationer af have-park maskiner

Service af almindelig plæneklipper:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af kniv, motor justeres.

Pris 500 kr. inkl. moms

*

TILBUD

Service af almindelig havetraktor:

Motorolie, tændrør, luftfilter skiftes, slibning af knive, remme efterses, dæktryk kontrolleres.

Pris 1.295 kr. inkl. moms

*

Vi sælger og servicerer have-park maskiner og reservedele til:

Stiga, Texas, Partner, McCulloch, Flymo,
Briggs & Stratton, Efco, Honda, Tecumseh, Alko, Ginge,
Stihl, Husqvarna, Jonsered,
Variant trailere, m.fl.

Ring eller kig forbi for et uforpligtende tilbud.

Tlf. 28 15 65 25

Plæneklipperservice.dk * www.plæneklipperservice.dk

TJ Tømrrerservice

(kun et stenkast fra Strandgården, lige ved Audebo dæmningen)

Vi har stor erfaring indenfor:
Tagrenovering / Vinduesudskiftning
Enfamiliehuse / sommerhuse
Forsikringskader

*Vi er et kvalitetsbevidst tømrrer og snedkerfirma, v./
Tømrrermester Tommy Woxholt, og Tømrrermester Jørn Løvenhorst.*

TJ Tømrrerservice

Audebo Skolevej 14 - 4300 Holbæk

www.toemrrerservice.dk * tj@toemrrerservice.dk

Tommy 2162 3130

Jørn 2025 6436

Ring til os

og få en snak om dine planer, og en fast pris på dit byggeprojekt

En gammel historie i en ny version

Vi skal lige et smut sydpå, inden vi når frem til dette nummer histories-historie.

I begyndelsen af 1200-tallet opstod de første såkaldte tiggerordner. Den første var *dominicanerordenen* – også kaldet sortebrødre- eller prædikebrødreordenen –, stiftet i Sydfrankrig af spanieren *Dominico Guzman*, godkendt af paven i 1216. Den næste orden, som spiller en rolle i vores historie, er *franciskanerordenen*, stiftet af *Francisco Bernadone* (1181/82 – 1226) fra Assisi (Umbrien, Midtitalien). Ordenen godkendtes mundtligt af pave Innocens 3. i 1210 og statutterne stadfæstedes endeligt af pave Honorius 3. i 1223.

”I det Herrens år 1232 kom de Små Brødre på deres bare ben for første gang til Danmark. De blev modtaget med velvilje af kong Valdemar (Sejr), hele gejstligheden og folket.” Sådan hedder det i en samtidig klosterkrønike. Og helt forkert er det ikke. Ordenen fik sit første kloster i Ribe, stiftet af Johannes Scolarius med støtte af ribebispen Gunner og en lokal stormand Johannes Rød. Derpå bredte ordenen sig over hele landet. ”De Små Brødre” var et almindeligt kælenavn for den nye orden.

Palmesøndag 1212 aftalte Francisco og hans elev *Chiara (Clara) Offreduccio* (16.7. 1194-11.8. 1253) de nærmere regler for en kvindelig gren af franciskanerordenen – den gren, der blev til *Skt. Clara-ordenen* (Clarisserne i daglig tale). Ordensreglerne blev dog først stadfæstet af pave Innocent 4. dagen før Claras død i 1253 Det tog altså sin tid, mens hendes kanonisering gik hurtigt. Den 26. september 1255 blev hun helgenkåret. Derefter spredtes ordenen hurtigt ud over den katolske del af Europa. I 2011 var den repræsenteret i 75 lande og der var over 20.000 clarissersøstre. I 2013 var der ca. 30.000 franciskanerbrødre og ca. 20.000 præster.

En nødvendig UDREDning:

Mendikant- eller tiggerordenerne

De nye klosterordener (sorte- og gråbrødrene) adskilte sig markant fra de gamle. De nye skulle holde til i byerne, virke åbenlyst ude i befolkningerne, hvor de skulle præke og yde sjælesorg. De måtte ikke eje fast ejendom, der så at sige var de gamle munkeordners livsbetingelse, men klare sig ved det, de kunne få ind via tiggeri – derfor tiggerbrødre, og faktisk ikke munke, men netop brødre. Dette princip var udmærket for brødrene, men der kom også nonneordner, som f.eks. Clarisserne, og det var naturligvis utænkeligt at sende søstre ud på pladser og stræder for at tigge. Hvad paven da også kunne indse, hvorfor han gav søstre lov til at have fast ejendom. Ligesom brødrene kunne de også modtage fromme gaver, f.eks. til bygning af kirker og udstyr til samme. En del af disse klostre blev meget rige. I de store byer med de store klosterkirker var det meget almindeligt, at en rig familie, et rigt gilde eller lav enten opførte hele kirken eller tilføjede et eget kapel, evt. som en tilbygning a la våbenhuset.

”O, hellige samfund af mænd, der lever i enighed med hinanden, hvad kan jeg sige Eder værdig? I sulter og tørster og lider nød for Jesu navns skyld. Men det er en ærefuld og ædruelig fattigdom, ikke tvungen, men frivilligt valgt ... Der er intet, der er mere frit, mere trygt, end hellig fattigdom” Mathiew, kantor i cistercienserabbedit Rievaulx, Yorkshire, UK. Formentlig skrevet før 1200.

En passus som røber et glimt af den franciskanske armodts ånd, skønt *franciskanerordenen* først opstod 1210, godkendt af paven 1223.

En usædvanlig kvinde med en usædvanlig historie

Skt. Claras kloster i Roskilde har en usædvanlig stiftelseshistorie, hvilket passer meget godt med, at stifter(inden) var en usædvanlig kvinde – **Ingerd Jakobsdatter** (ca. 1200 – 1258). Datter af den (gods)rige *Jakob Sunesen* af Møn (†1246) og hans gemalinde *Cecilie* (†#246) – hendes navn møder man ofte i slægtens historie. Jakob var en af Sune Ebbensens (†#186) og hans gemalinde Cecilies mange børn. Sune, som jeg tidligere har skrevet noget om, var et af Skjalm Hvides børnebørn. En af hans (SH) døtre hed i øvrigt også Cecilie. Ingerd var altså et af Skjalms talrige tipoldebørn. Jakob var den længstlevende af Sunes børn og en af landets største jordrotter. Han var nært knyttet til *Valdemar Sej*r (1170-1202-1241) og selvsagt ofte rodet ind i det politiske spil. Endnu var forholdet mellem Hviderne og kongemagten rigtig godt.

Om morgenen den 6. maj 1223 blev *Valdemar Sej*r og hans søn *Valdemar den Unge* taget til fange under en jagtudflugt af en deltager grev *Henrik af Schwerin*, der straks bortførte dem til sin borg hjemme i Schwerin. Det blev starten på mange års uroligheder i det danske rige.

Nogen tid efter bortførelsen indledtes forhandlinger om fangernes frigivelse. Mange, lange og meget vanskelige forhandlinger, der ikke blev lettere af, at også kejseren (Frederik 2.), paven, flere tyske ærkebisper og bisper blev inddraget. Det hjalp heller ikke synderligt, at paven lovede grev Henrik, at han ville reservere ham en plads i Helvede. Henrik var formentlig forbløndet af de økonomiske muligheder, han kunne få ud af det. Til den danske delegation hørte bl.a. Jakob Sunesen og kongens marsk *Skore*. På den anden side af bordet sad bl.a. grev *Konrad 3. af Regensburg*. Han skulle vist primært varetage kejserens interesser. Men det ligger nu ikke helt klart. Og så vil jeg i øvrigt nu forlade denne ellers meget interessante og omdiskuterede begivenhed, for det er ikke dén dagens tekst handler om.

Der er blot et biprodukt, der fortjener at nævnes. I 1224 skete der det, at Ingerd, der nu var 24-25 år, blev gift med den noget ældre Skore. Det er meget nærliggende at forestille sig, at dette ægteskab blev aftalt i en pause i forhandlingerne om Valdemarenes frigivelse. Ingerd var et rigtigt godt parti. Hun havde tre brødre: Peder (†#225), der var roskildebisp, Jens (†#240), der med en ukendt kvinde fik en datter, som naturligvis også skulle hedde Cecilie, og som blev gift med grev Niels af Halland, der tilhørte en sidegren af kongefamilien, og Anders (†#223) der blev kongens kammermester. Kort sagt en meget fornem og godsrig familie. Alle tre brødre døde før Ingerd, men to af dem efterlod sig børn, der senere voldte hende nogle problemer, fordi de mente, at hun forærede for meget af sin rigdom bort, så de ikke selv senere kunne få glæde af den (enten som ”socialhjælp” eller som arvinger).

Ingerd var født ind i en familie med tætte bånd til kirken. To af hendes farbrødre, Peder og Anders, var hhv. roskildebisp og ærkebisp. Hendes egen bror blev som nævnt også roskildebisp. Fra Absalons tiltræden som roskildebisp i 1158 til 1254 tilhørte alle roskildebisper Hvideslægten, senere flere periodevis. Fra Absalon tiltræden som ærkebisp i 1177 og frem til 1228 sad der Hvider på ærkesædet i Lund og senere fire af slægten periodevis til 1355. Ingen anden dansk slægt har leveret så mange bisper mv. til kirken som Hviderne.

Ingerd blev enke allerede inden 1237, og på samme tid viste hun franciskanerne de første velgerninger. Hun ejede et stenhus i Roskilde og det forærede hun dem i 1237 til start på et kloster. Tiggerordnerne stillede ikke de samme krav til et kloster, som de gamle ordener med herreklostrene. Tiggerordnerne skulle bruge en kirke og ellers de mest nødvendige bygninger. Disse klostre skulle jo også ligge i en by, men altså uden at optage for megen plads ”inden for murene”. 1238 Københavns tur. Gadenavne minder endnu herom – Gråbrødre Torv og Klosterstræde tæt på. I Torvets nr. 11 er der dele af murværk fra en klosterbygningens kælder. Torvet angiver det område hvor klosterbygningerne var opført. Klareboderne tæt på er navngivet efter et Skt. Clara Kloster, som den lidet fromme kong Hans og den meget fromme dronning

murene”. I 1238 var det Københavns tur. Gadenavne minder endnu herom – Gråbrødre Torv og Klosterstræde tæt på. I Torvets nr. 11 er der dele af murværk fra en klosterbygningens kælder. Torvet angiver det område, hvor klosterbygningerne var opført. Klareboderne ikke langt derfra er navngivet efter et Skt. Clara Kloster, som den lidet fromme kong Hans og hans meget fromme dronning Christina opførte der så sent som i 1497.

I 1239 blev det Kalundborg, der fik glæde af Ingerds gavmildhed. Den store bygning på Klosterparkvej kaldet Kaalunds Kloster, opført 1751-52, er bygget på det gamle klostrets område. I 1240 var det Næstveds tur. Næstved var i højmiddelalderen en meget rig by – betalte maxbeløb i byskat til kongen. Med hensyn til klostre var situationen her usædvanlig. I 1135 stiftede en rig kvinde, Bodil, sammen med bl.a. sine sønner Hemming og Peder Bodil søn, et benediktinerkloster, hvor den nuv. Skt. Peters Kirke ligger (på ”Peterspladsen” i folkemunde, ellers Axeltorv. Ikke langt derfra er en lille plads med det imponerende navn Time Square). Klostret tiltrak så meget liv og handel mv., at munkene nogle år senere flyttede klostret nord for byen – ud i skoven – og derfor kaldtes Skovkloster, nuv. Herlufsholm. Her er der visse minder fra klostret – bl.a. fiskedamme og kirken. Successen tiltrak også andre klostre, først franciskanerne og i 1242 dominikanerne. Det var ellers yderst sjældent, at disse to ordener holdt til i samme by. I Næstved lå de dog i hver sin ende af den daværende by. Senere kom der til overflod også et Helligåndskloster.

Derefter gik der en del år, før Ingerd medvirkede til en ny klosterstiftelse. Hendes liv henligger i mørke frem til omkring 1245, da hun blev gift igen, og denne gang med grev Konrad 3. af Regenstein, der havde deltaget i forhandlingerne i 1223-26. Ingerds forældre levede endnu, men de døde begge i 1246. Valdemar Sejr var død i 1241, og Valdemar den Unge i 1131, pga. en vådeskudsulykke på Røsnæs. Den nye konge var Erik Plovpenning, søn af Valdemar Sejr og hans flamsk-portugisiske dronning *Berengaria*. Endnu var Danmark som sådan ikke sluppet helt over sårene efter de rystelser, som Lyø-affæren medførte.

Regenstein var et grevskab i Harzen i det østlige Tyskland. Hertil flyttede Ingerd ved brylluppet. Og hun tog sin interesse for franciskanerne med sig. Hun havde dog også støttet dominikanerne, men ikke i nær samme omfang som konkurrenterne. Franciskanerordenen havde hastigt bredt sig ud over den katolske del af Europa, og det gjaldt også den sydlige del af Centraleuropa. Hendes optagethed af ”de små brødre” satte hende i forbindelse med andre af deres støtter. Pga. afstandene og bøvlet med lange rejser etc. foregik det mest via korrespondance. Den nok vigtigste af disse pennevenner var kongedatteren *Agnes af Prag* (eller *Böhmen*).

Agnes (Svatá Anežka Česká) af Prag

Agnes (1211-1282) var datter af kong Ottokar 1. af Böhmen og hans gemalinde Constance af Ungarn. Agnes var en sen efterkommer af de tjekkiske nationalhelgener *Ludmila* (860-921) og *Václav* (Wenceslas) (ca. 911-935). Mht. Agnes selv tog det sin tid, før hun blev helgenkåret. Det skete først 12.11. 1989 af pave Johannes Paul 2., den første polske pave.

Agnes indgik naturligvis i det sædvanlige politiske spil, som de dynastiske ægteskabsplaner var en del af. Først blev hun som otteårig trolovet med Henrik (1211-1242) søn af kejser Frederik 2. (1194-1212-1250). Agnes flyttede derfor til hertug Leopold VI af Babenberg (i nuv. Østrig) for at blive oplært til sin kommende rolle som kejserinde. Leopold ønskede imidlertid, at Henrik skulle ægte hans egen datter, og seks år efter trolovelsen blev den ophævet. Ottokar indledte krig mod Leopold, der fik kejserens støtte. Frederik havde nemlig andre planer. Nu ønskede han selv at ægte Agnes. Ottokar ønskede nu ellers, at Agnes ægtede prins Henrik af England – senere Henrik 3. – men det fik Frederik forpurret. Det siges, at Frederik skulle have sagt, da han hørte at Agnes havde bestemt sig for at leve ugift og i cølibat – efter franciskanernes forbillede – at hvis hun havde valgt en dødelig mand, ville han blive bekriget, men da hun i stedet valgte ”den himmelske Herre”, vovede han ikke at modsætte sig det. Hun helligede sig derefter til gudgørehed, askese og ikke mindst til at hjælpe franciskanerne. I forbindelse med oprettelsen af et hospital og et par franciskanerklostre, hørte Agnes om den nye kvindelige gren af ordenen – Clara af Assisis nonneorden. Det førte til en længere korrespondance mellem Agnes og Clara. I 1236 Agnes trådte ind i ordenen og forblev der resten af livet. Til 1282.

Et link til Danmark

Endelig skal det også lige nævnes, at Agnes havde en halvsøster, *Markéta* (Margrete) (ca. 1186-1212), som var datter af Ottokar og hans første gemalinde Adelheid af Meissen. Da Margrethe endnu var et ukendt navn i Danmark, blev hun omdøbt til *Dagmar*, da hun giftede sig med Valdemar Sejrl i 1205 – meget senere blev hun – strengt taget af ukendte grunde – anset for at være en meget populær dronning her i landet, i modsætning til efterfølgeren *Berengaria* – den beske blomme *Bengerd* – der af lige så ukendte grunde hører til den modsatte kategori. Måske pga. sine ret umulige sønner med Valdemar. Det var i Dagmars grav i Ringsted man fandt det senere så berømte og populære Dagmarkors.

Da Ingerd blev enke igen, inden 1253, flyttede hun formentlig hurtigt tilbage til Danmark, så hun kunne komme hjem og tage sig af sine gamle klosterprojekter og vel sagtens også af styrelsen for de mange ejendomme, hun havde arvet efter sin far og formentlig også første ægtemand Skore. Men hun havde efter alt at dømme også et nyt og lidt anderledes projekt med i rygsækken. Et projekt, som hun må have drøftet med Agnes og enten direkte eller via Agnes med Clara i Assisi. Denne gang var der nemlig tale om et dansk kloster til Skt. Clara Ordenen, og det stillede som nævnt andre krav end til brødreklostrene, mere lignende dem til de gamle nonneklostre ude på landet.

Dette nye kloster skulle ligge i Roskilde i lighed det første brødrekloster, hun stiftede. At der forinden har været udført et vist ”fodarbejde” fremgår af, at pave Innocens 4. i 1253 sendte en bulle (skrivelse) til ærkebispem i Lund, *Jakob Erlandsen*, og roskildebispem *Peder Skjalmsen Bang* med en anbefaling af Ingerds idé. Planen blev støttet af såvel Agnes og Clara selv. De var begge to europæiske berømtheder på det tidspunkt – især Clara. En accept af planen har

Tv.: Basilica di San Francesco i Assisi. Grundlagt 1227 og indviet 1253 + senere tilføjelser. Franciskanerordenens hovedkirke og Skt. Francescos gravkirke. Han ligger i krypten.

næppe voldt vanskeligheder – og ikke blot pga. bullen og den fornemme støttegruppe. Begge bisper var tiptipoldebørn af Skjalm Hvide.

Både han og Jakob E. kom senere i et meget langvarigt og gevaldigt slagsmål med kongemagten – den første af de berømte, bitre og langvarige kirkekampe, der hærgede Danmark mellem ca. 1240 og de næste 60 år frem. De førende gejstlige i disse stridigheder var dels Jakob E og dels Jens Grand, der også tilhørte slægten. Man må have følt det uhyggeligt længe siden, at Hviderne havde hørt til kongemagtens mest tro og sikre støtter.

Det endte kort sagt med, at Ingerd fik lov til at stifte sit kloster. Vel sagtens det eneste danske kloster, hvor selveste ordensstifter(sk)en havde medvirket til stiftelsen. De første søstre kom fra Mellemeuropa, og man gætter næppe forkert, at de var fra Böhmen og Ungarn, i hvert fald nogle af dem. I denne sag kan man formode, at Agnes har været meget aktiv.

Der var dog visse mislyde ved stiftelsen. Ingerds arvinger (niesen Cecilies børn) forsøgte at få stiftelsen om stødt, fordi de mente, at Ingerd misrøgtede familieformuen (fordi den fungerede som hjælpekasse for uheldige familiemedlemmer). Noget blev det også, men der var alligevel så meget tilbage, at klostret var et rigt stiftelsen. Ingerd indtrådte selv i det, uvist hvornår, og her døde hun i 1258. Hun blev begravet i Gråbrødrekirken i Roskilde, der også blev rigt betænkt i testamentet. Hun blev ved reformationen flyttet ud på kirkegården ved kirken.

Skønt de jordiske rester af Ingerds to klostre i Roskilde er forsvundet, mindes de dog stadig i nogle gadenavne. Syd for Algade og lige nord for stationen eksisterer Gråbrødre Kirkegård stadig. Nord for kirkegården findes *Store og Lille Gråbrødrestræde*. Altså beskedne veje, må man sige. Nordvest herfor, på vejen mod Vikingskibsmuseet, er der en betydeligt større vej, *Sankt Clara Vej*. Den passerer Byparken, og det antages, at det var her clarisserklostret lå. En sidevej til højre hedder *Sankt Ibs Vej* og fører til Sankt Ibs Kirke, syd for den – tæt ved Frederiksborgvej ligger *Sankt Laurentii Kirke* – lidt syd for dén domkirken. Drejer man ad Sankt Ibs Vej til venstre fra Sankt Claras Vej, kommer man et stykke frem til *Sankt Jørgensbjerg Kirke*, en af landets ældste kirker. Roskilde havde dengang fmtl. 2.000 indbyggere. Ikke var nogen stor by i middelalderen, dog en af landets større, havde den 12 kirker. Fordi det var en stiftsby og som sådan en af de vigtigste på Sjælland. (*København* havde ved år 1300 ca. 5.000 indvånere og var rigets største by. I 1200-tallet byen endnu roskildebispens – frem til 1419. Valdemar den Store havde i 1168 foræret AbsalonKøbenhavn og omegn. Han overdrog senere gaven til Roskilde bispestol.)

I slutningen af 1272 fik Ingerds Clarisserkloster i Roskilde en ny guardian. Efter en forklaring på, hvad sådan én er for en, går turen – omsider – til Tuse Næs. For her havde den nye guardian, *Ønder Faderson*, sine rødder – endda i Kastrup for enden af nuv. Bjergskovvej.

Th.: Moderne fremstilling af den hellige Agnes, der stadig nyder stor opmærksomhed og dyrkes mange steder verden over. Portrættet må nok anses for at være stærkt forskønnet. Ingen aner, hvordan hun virkelig så ud.

Guardianen

Skt. Clara-klostret i Roskilde fulgte den regel (regula), som Clara og Francisco havde udarbejdet sammen i 1212, og som senere blev stadfæstet af paven. Grundlæggende var det den samme regel, der gjaldt for franciskanerne. Men den manglede naturligvis forbudet mod at eje fast ejendom uden for byerne. Det fik clarisserne som nævnt lov til, fordi de ikke kunne vide sig sikre på at klare sig med dét, de fik ind via fromme gaver. De måtte nødvendigvis have faste indtægter a la den gamle ordner via landbrug.

Nu var middelaldersamfundet gennempatriarkalsk. Derfor måtte et nonnekloster af enhver art knytte en gruppe mænd (munke mv.) til sig, der kunne klare de opgaver, som nonnerne ikke selv kunne. Lederen af dette lille konvent var hos franciskanerne og clarisserne *guardianen*. For et clarisserkloster var disse mænd selvsagt franciskanere. En ufravigelig betingelse måtte være, at de i det mindste var munke/brødreviede. Alle klosterbeboere skulle overholde de samme faste regler: fattigdom, lydighed og kyskhed. Det var ligeledes en selvfølge for alle, at når man efter novicetiden på et år var indtrådt i klostret var det for altid.

Den vigtigste indtægt for clarisserne kom fra landbrugsdriften. Der var lokalt fogeder, der havde ansvar for et antal gårde, men der skulle være nogen, der kontrollerede disse fogeder og sørge for, at ejerne fik hvad der tilkom dem. I et nonnekloster var abbedissen altid overhovedet. Også i forhold til de mænd, der på forskellig vis var knyttet til hendes kloster – dvs. såvel det lille konvent med *guardianen* og dem, der arbejdede med landbrug etc. Men kontakten til abbedissen måtte foregå via *guardianen*, og det gjaldt også fogederne. Hvordan de inderst inde har haft det med at være underordnede en kvinde er ikke til at vide. Det har måske for nogle og på bestemte steder og tider været en fordel, at abbedissen ofte var af fornem byrd. Konge- og kejserdøtre var ikke sjældent abbedisser ved fornemme klostre. Så alene pga. deres byrd stod de i alle henseender over den jævne mand (og kvinde). Klostrene selv havde også tit mægtige velyndere og forsvarere.

Da slægtsfølelsen for det meste også var meget stærk, skulle en mand være meget varsom med at rage uklar med en fornem abbedisse. Han kunne nemt få hendes slægt på nakken. Kom abbedissen fra udlandet, måtte hun uden en herboende slægt, håbe på, at den lokale biskop eller måske ærkebisp kunne indtræde i slægtens sted. Eller evt. med mere eller mindre helhjertet bistand fra paven – eller hendes egen slægt i hjemlandet, hvis dens indflydelse rakte så langt. Det var ikke altid så ligetil at være abbedisse – i øvrigt heller ikke abbed.

Ønder Fadersen

Det er meget få *ægte* næsboere fra middelalderen eller endnu længere tilbage, der i nutiden er kendt med navns nævnelse. De få navne, der er overleverede siger sjældent ret meget om navnets bærer – måske bopæl og stand, men ellers intet. En efter alt at dømme ægte næsboer er Ønder Fadersen, der skrev sig til Kastrup, dvs. den Kastrup vi finder for enden af Bjergskovvej. Ved et utroligt held har hans testamente overlevet tidens tand. En dag endte det på *Københavns Universitetsbibliotek*. Testamentet røber selv hvorfor det blev nedskrevet og gemt. Som ved de andre, middelaldertestamenter skyldes det, at der er en af arvingerne er en gejstlig institution. Bitre erfaringer lærte disse institutioner at have så meget som muligt på pergament med de behørigse beseglinger. For at slippe for indsigelser og evt. lange, bitre og dyre retssager. Den slags er langt fra noget moderne fænomen. Alle andre, der jo også mestendels var analfabeter klarede den slags på tinge – mundtligt og offentligt. Det lod sig gøre gennem århundreder.

Fortsættes s. 18

Da Ønder indtrådte som gråbroder skulle han være besiddelsesløs (Nøgen og fattig som han kom ud af moders liv"). Han måtte gøre sit bo op og skifte med sine arvinger. Han var i teorien død for "verden", men levende i "ordenskirken". Arvingerne var sønnen *Ove*, broderen *Knud*

GRØN ANLÆGSSERVICE

HESTIA

*Ny Hagedstedvej 5 - 4532 Gislinge
Tlf. 59 46 06 07 / Mobil 40 98 06 10
e-mail: hestia@mail.dk – www.hestiais.dk*

Vi tilbyder en bred vifte af top-professionelle ydelser

Fliselægning og anlæg af stensætninger til bede eller støttemure

*

Anlæg af græsplæner og blomsterbede

*

Topdress og fjernelse af mos i græsplæner

*

Fræsning og grubning af haver

*

Træfældning og beskæring

*

Stubfræsning

*

Anlæg og vedligehold af havedamme

*

Miljøvenlig ukrudtsbekæmpelse i belægninger, plæner og bede

*

Skadedyrsbekæmpelse

*

Løbende vedligeholdelse af haver og parker

Kender du Flextur?

I Strandgården har vi ikke kunnet benytte offentlig trafik siden Marios forgæves kamp for en busrute hertil. Men man kan sagtens komme frem og tilbage til Holbæk eller andre steder med Flextur. Jeg kendte det ikke, før en nabo fortalte mig om det, og jeg er begejstret for denne mulighed. Man kan bruge det til lige, hvad man vil togrejse, indkøb, besøg, læge osv. Man skal være opmærksom på, at hunde og andre kæledyr ikke kan medtages. Der kan være medpassagerer, der måske er følsomme overfor kæledyrene.

Man bliver hentet af en taxa eller en liftbus. Som det er nu og formentlig indtil videre (pga. *coronaen*) kan bestilling og betaling **kun** foregå via Dankort. Da der kan være flere personer med på en tur, må man regne med ventetid omkring afhentningen, og ligeså at turene ikke nødvendigvis går direkte til det ønskede sted – evt. andre passagerer skal måske hentes eller afleveres forinden. Du betaler dog kun for den ønskede strækning.

Hvis du har planer om fremtidig at benytte dig af Flextursordningen er det nødvendigt at læse videre på Movias hjemmeside. Det er nemmest at google på *Flextur – Movia*. På hjemmesiden er der yderligere oplysninger, videohjælp og bestillingsformular. Du kan også få hjælp ved at ringe til *Flextrafik kundecenter* på telefon 70 26 27 27 (åben mandag til fredag klokken 7:00-18:00), men det er altså pt. umuligt at bestille ture pr. telefon.

Priser

Hvis du bestiller en flextur på rejseplanen i forbindelse med en togrejse, koster det 21 kr. at blive kørt fra stationen i Holbæk til Strandgården eller modsat.

Hvis du bestiller en flextur uden togrejse, koster det 32 kr. til Holbæk, oplyser Movias administration.

Det er *Karen*, Ø 29, der har opfordret til denne information om Flextur. PB

Ingerd Jakobsdatter, sortebrødrene og Holbæk

Holbæks eneste kloster var et dominikaner- eller sortebrødrekloster, stiftet i 1269 el. 75. Den gamle klosterkirke blev nedrevet i 1869, hvorefter man begyndte opførelsen af den nuv. Skt. Nikolaj Kirke. Der eksisterer endnu et par bygninger fra klosteret bag kirken. Bygningerne blev under Grevens Fejde overladt til byen hvorefter brødrene forlod byen. Siden reformationen har bygningerne tjent forskellige formål for kommunen.

Ingerd støttede vist allerede sortebrødrene efter Skores død og støttede dem i hvert fald og sammen med sin grevelige gemal i Regenstein, for det vides at et dominikansk provinsial-kapitel i 1253 besluttede at mindes hende og hendes nys afdøde gemal med messer, som tak for deres støtte. Det vides desværre ikke hvilken provins, det drejer sig om, men formentlig en tysk, eftersom greven er taget med. Ja, måske var det ham, der førte an i støtten til dem.

Ingerd har dog ikke tabt interessen for de konkurrerende gråbrødre, hvilket vel også havde været umuligt med Agnes og Clara på det nærmeste hængende i frakkeskøderne. Hvornår ideen til stiftelsen af et Clarisserkloster i Roskilde opstod vides ikke, men vel helt sikkert i Tyskland.

Th.: Den største af de gamle klosterbygninger i Holbæk. Foran tv. ligger Skt. Nikolaj Kirke og til højre for ligger Holbæk Museums gamle, atmosfæremættede huse. Det er et næsten middelalderligt kvarter i byen.

Konsulent Torben Vilttoft

PC - Hjælp

Til almindelige brugere

Koster ikke mere end en almindelig håndværker

Jeg giver gerne tilbud inden jeg går i gang

Kontakt mig ved at ringe: **28 68 35 65** eller

Send en e-mail: **it@vilttoft.net**

Jeg er i Holbæk område - Jeg kan løse stort set alle pc problemer

Flere af Strandgårdens nyeste ansigter

Vi overtog *Strandgården Vest 11* den 1. juli og her er en lille præsentation af os til "Strandgårdsbladet".

Vi hedder *Ludmila* og *Henrik* og d. 1. juli overtog vi *Strandgården Vest 11*. Vi er begge pensionister i slutningen af 60-erne og bor til dagligt på Østerbro i København.

Vi har længe gået med en drøm at få et sommerhus og slog til, da vi faldt over denne lille perle, som nu er blevet vores.

Vi har allerede tilbragt vores første sommer i huset og nyder både huset og haven, men også hele området. Vi nyder at komme ud af storbyen og op i den dejlige natur, som vi begge er meget glade for.

Vi ser frem til at tilbringe meget af vores tid i sommerhuset, hvor man vil kunne finde os i haven, hvor vi nyder at pusle om blomster, planter og på sigt et lille drivhus.

Henrik har en stor interesse for lystfiskeri og har allerede afprøvet flere af de lokale fiskesteder. Drømmen er på sigt at få en lille jolle.

Vi vil gerne sige tak for den venlig modtagelse, vi har oplevet og ser frem til at lære både området og vores nye naboer bedre at kende.

Da Ønder indtrådte som gråbroder skulle han være besiddelsesløs (Nøgen og fattig som han kom ud af moders liv”). Han måtte gøre sit bo op og skifte med sine arvinger. Han var i teorien død for ”verden”, men levende i ”ordenskirken”. Arvingerne var sønnen *Ove*, broderen *Knud* og ”de hellige søstre i Roskilde” – Clarisserne. De kunne få en datterlod = en halv hovedlod. I dette testamente af 17.10. 1272, at Kastrup (Karsthorp) og andre steder på Næsset nævnes første gang. Man kunne måske kalde det for disse landsbyers dåbsattest.

”Den juridiske person”

Hele dette arrangement med de hellige søstre lod sig kun gøre, fordi det var lykkedes for kirken at indføre begrebet ”den juridiske person” (ikke at forveksle med ”den fysiske person” = os almindelige mennesker) i den danske retspleje. Nogle undrer sig måske over begrebet – navnet i hvert fald – men vi alle kender til nogle juridiske personer – som f.eks. er aktieselskaber, anpartsselskaber mv. Et meget nærliggende eksempel er *Grundejerforeningen Strandgården*, der via bestyrelsen og igen via vedtægterne handler på foreningens vegne. Dvs. ”ikke-fysiske” personer, der har en retlig handleevne kan indgå aftaler mv., som var de fysiske personer. Havde man ikke fået indført denne regel i middelalderen, kunne kirken kun have optrådt via en fysisk person, en biskop f.eks., og i princippet ville han altså få pengene, og dermed også kunne bestemme, hvad de skulle bruges til – incl. hans egne formål. Og kunne ligeså indgå som en del af arvemassen efter hans død, så beløbet ikke kom kirken til gode. Begrebet var ikke kirkens ”opfindelse”, men stammer fra romerretten, der i middelalderen sammen med kirkeretten udgjorde det internationale retsgrundlag, og det fik altså også indflydelse i Danmark, fordi kirken blev underlagt kirkeretten og de dermed forbundne fordele. I forbindelse med de fromme gaver (ejendomme mv.) til kirken sagde man også – noget drastisk – at slige donationer kom under ”den døde hånd”, fordi de til ”evig tid” skulle forblive i den modtagende institutions eje.

Godsejer Ønder

Ønder har tilsyneladende været en ”mindre stormand” med en del gods rundt om på næsset, hvor af noget nok var fædrene eller mødrene arv. Ønder må have haft sin hovedgård i *Kastrup* (Karsthorp), siden han skriver sig til Kastrup, og nok en i *Løserup* (Lufxæthorp). Dertil nogle huse, hvor hovedgårdens arbejdskraft boede. Det var Knud, der arvede jord og huse i Kastrup – uden kvæg og husgeråd. Derimod fik Ove alt i Løserup og *Uglerup* (Vlkethorp) – huse, jord, kvæg og husgeråd. De hellige søstre i Roskilde fik al den jord, Ønder besad i *Gurede* (Gufærud). Mens han solgte andre huse og anden rørlig ejendom til dem og betalte sin gæld med købesummen. Testamentet blev (op)læst, dvs. bevidnet/offentliggjort på Tuse Herredssting. Senere af fogeden Niels Absalonsen i Roskilde. Testamentet interesserer sig (desværre) kun for selve arven og dens modtagere. Det, vi finder dunkelt og ”utilfredsstillende” har været noget, som man dengang har været på det rene med og derfor ikke fundet anledning til at spille mere pergament end strengt nødvendigt på sagen. Pergament var et dyrt materiale.

Hvordan det gik Ønder som guardian, hvor gammel han var i 1272 og hvor længe han levede er ukendt. Men jeg gætter på, at han er begravet på Gråbrødrekirkegården i Roskilde.

Franciskanerklostre i Danmark i kronologisk orden indtil 1250: *Ribe* (32), *Slesvig* (32), *Viborg* (35), *Svendborg* (36), *Randers* (36), *Roskilde** (37), *København** (38), *Lund* (38), *Kalundborg** (39), *Næstved* (40), *Tønder* (47), *Flensborg* (48). Endnu 6 fulgte inden 1300 – hertil kommer 3 Clarisserklostre (*Roskilde** (56), *København* (1497) og *Odense* (1521)).

* = Stiftet af *Ingerd Jakobsdatter*.

Hvorfor blev Ønder guardian?

Et interessant spørgsmål, når nu der intet vides om hans forhold til hverken franciskanerne eller clarisserne forud for hans tiltræden. Den eneste kilde med Ønders navn er testamentet. Der kan kun gættes. Det var ikke alle og enhver, der kunne indtræde i franciskanerordenen og stort set samtidig indtage et embede som guardian. Det tyder også på, at Ønder allerede kunne både læse og skrive. Det kunne ikke mange verdslige mænd i 1272. Sikkert flere (overklasse)kvinder. Ønder må altså have haft nogle kvaliteter, som vi intet ved om, siden han har fået et så ansvarsfuldt embedet. Han er næppe gået lige ind fra gaden og har fået det på stedet. Nok foregik der meget i vore øjne besynderligt i middelalderen, men alligevel.

Hvad med arvens videre skæbne?

Først omkr. 1370 røber en kilde noget om forholdene på Næsset: Den kaldes i dag *Roskildebispens Jordebog*, men havde næppe noget navn dengang – den omfatter langt det meste af hans enorme godsmængde. Meget af bispegodset herude lå de samme steder, som nævnes i testamentet. Bispen havde da: 5 gårde i Kastrop, 1 i Lindebjerg nær Gurede og 8 i Løserup. Man kan forestille sig, at Knuds og Oves arvedele er blevet testamenteret og/eller solgt til Skt. Claras Kloster, der så har mageskiftet med eller solgt til roskildebispen. De fleste af klostrets mange ejendomme lå mellem Roskilde og Stevns, så det har været praktisk for dem at samle deres gods så få steder som muligt.

Apropos titlen på denne historie: I Strandgårdsbladets nr. 53, Juli 2010, skrev jeg en meget beskeden opsats om Ønder og Clarisserne. Allerede dengang ærgrede det mig, at jeg måtte lade så meget om sagen ligge og samle støv (et eller andet sted). Så derfor. Og der er faktisk meget, som er udeladt også her.

”Skt. Anselm og Skt. Bernhard er de bærende kræfter i vor periode (-1204), for så vidt det drejer sig om at gøre samtidens impulser forståelige. Men inden vi forlader dem, må vi nævne et navn, som repræsenterer kulminationen af den udvikling, vi har drøftet: Sankt Fransiskus, den hellige Frans af Assisi. Tiden for hans offentlige fremtræden fra 1209 til 1226 ligger uden for denne bogs område, men han er legemliggørelsen af den kristne romantiks ånd, som vi har iagttaget i nogle aspekter af dens udvikling fra Skt. Anselms tid. Den indre higen hos Skt. Anselm eller Skt. Bernhard – troen, som søger forståelse, eller de kødelige kærlighed, som søger sit åndelig objekt – fik en ydre symbolik i tiggerens hjemløse, omvandrende, ubeskyttede liv. Den mest negaive og tristeste af alle klosterlige dyder – fattigdommen – blev som en anden Askepot forvandlet til en smuk prinsesse og udstyret med en romantisk heltindes fortryllende egenskaber. Fremfor alt fik den ømme, lidenskabelige kærlighed til Jesus sin jordiske fuldbyrdelse i visionen om den Korsfæstede og stigmatiseringskrisen på Monte Alverna i 1224. Med Skt. Franciskus og hans tilhængere kom frugterne af Skt. Anselms og Skt. Bernhards livserfaring ud på torvet og blev i lige høj grad den læge som den gejstlige verdens fælleseje.” s. 261

*Citatet er hentet fra **Richard W. Southern**s (1912-2001) fortrinlige bog ”Ridder og Klerk” (dansk udgave 1962). Man skal ikke lade sig skræmme af den uheldige titel. Bogen er en fremragende skildring af middelalderens Vesteuropa fra 972-1204)*

Reparation og service af person- og lastbiler

samt

- aircon-service
- diagnose-test
- reparation af div. maskiner

**Vi skruer på alt
-bare det kan ryge
og larme**

HAGESTED ApS
AUTOVÆRKSTED
v/**A**.K. Pedersen

Præstebrovej 48c • 4532 Gislinge • telf. 59 46 05 85
post@hageded-auto.dk - www.hagededauto.dk

Den hellige Frans af Assisi, som han hedder på dansk har trods sin katolske helgen-værdighed også fanget mange danskeres opmærksomhed, både katolikker og andre, også ikke-troende. Mange valfarter hvert år til Assisi – noget a la de mange pilgrimme, der begiver sig til Santiago de Compostella i Nordvestspanien. En international bestseller om hans liv er skrevet af en dansk konvertit Johannes Jørgensen (1866-1956), der konverterede i 1896 og udsendte sit værk om Frans i 1907. Han skrev nu også meget andet og hørte i 1890 til symbolisterne.

Frans' forhold til andre levende væsener såsom fugle, blomster, pattedyr m.m. er nu, 800 år efter hans død, blevet meget aktuelle, fordi antallet af arter og individer forringes med en nærmest katastrofelignende fart. Frans var som på flere andre måder meget forud for sin tid. Billedet foroven er malet af den berømte italienske maler Giotto di Bondone (ca. 1267-1337). Han malede bl.a. en lang række fresker af Frans, og med bl.a. disse

værker revolutionerede Giotto det vesteuropæiske malerkunst.

Ill. tv. er fra ca. 1400 og viser Frans' stigmatisering på La Verna bjerget i 1224. Her fik han sin bøn de samme sårmærker, som Jesu ved korsfæstelsen Nederst franciskanerklosterkirken i Horsens. Fra 1260 og frem.

Horsens klosterkirke

GF's Budgetstatus pr. 14.09.2020

	BUDGET	Pr. 14.09.	%
INDTÆGTER			
Kontingent	89.600	91.200,00	101,8
Indbetalinger til Drænfonden	22.400	22.800,00	101,8
Hjemmesiden	2.500	0,00	–
Annoncering i udhængsskabene	500	0,00	–
Gebyrer (rykker- og inkassosager)	0	519,40	
Strandgårdsbladet		0,00	
Diverse			
I alt	115.000	114.519	99,6
UDGIFTER			
Dræn og slamsugning (vedligeholdelse)	19.000	568,75	3,0
Vejvedligeholdelse og snerydning	11.000	13.275,00	120,7
Fællesarealer	50.000	35.669,48	71,3
Badebro - driftsudgifter	8.000	184,00	2,3
Møder og generalforsamlinger	5.500	200,00	3,6
Kontor og EDB	1.500	908,90	60,6
Hjemmeside	3.500	2.901,00	82,9
Forsikringer	8.000	7.646,15	95,6
Gebyrer	2.500	150,0	6,0
Porto	1.000	10,00	1,0
Drænfonden (nyetableringer, m.v.)	22.400	22.800,00	101,8
Diverse	500	99,95	20,0
I alt	132.900	84.413,23	63,5

Kassererens bemærkninger til budgetstatus

De største udgifter har på nuværende tidspunkt været:

Køb af ny traktor til græsslåning mv.

Udbedring af stikvejene med knust asfalt, hvorfor konto for vejvedligehold er overskredet.

På indtægtssiden har alle medlemmer nu indbetalt kontingent for 2020

Når indtægten er større end budgetteret skyldes det, at restancer vedrørende 2018 og 2019 nu er inddrevet.

Mogens Kjær

Kasserer

Storskrald

afhentes for anden og sidste gang i år i uge 43.(19.-23. oktober)

Ønsker man sit storskrald og haveaffald afhentet, skal man ringe og tilmelde sig hos **fors (Holbæk)**, der har overtaget administrationen.

Tilmeldingen skal ske senest onsdag 14. oktober på tlf. **70202066**

Kun storskrald og haveaffald, der er tilmeldt, vil blive afhentet

*Det affald, der skal hentes, fra kl. 6 morgen, skal dog pakkes pænere end affaldet på billedet her – bundtet eller i klare sække. Ellers bliver der **ikke** hentet noget.*

STRANDGÅRDSBLADET

Oplag: 125 eks.

Redaktion: Peter Brøns
Strandgården Øst 16
4300 Holbæk
Tlf. 6081 0543
E-mail: pb@brons.dk

Grundejerforeningen Strandgårdens bestyrelse:

Formand:	Hans Jørn Lykke	Strandgården	Øst	30
Næstformand:	Kennet Jørgensen	Strandgården	Øst	35
Kasserer:	Mogens Kjær	Strandgården	Øst	29
Sekretær:	Angela Teglstrup	Strandgården	Øst	2
Best. medlem:	Klaus Burnæs	Strandgården	Øst	47
Suppleant:	Ole Mortensen	Strandgården	Øst	45

GF's mail adresse: gf@strandgaarden-tusenaes.dk

GF's hjemmeside: www.strandgaarden-tusenaes.dk

Bankkonto: Danske Bank Reg.nr. 9570 – Konto nr. 0012629303

Basilica di Santa Chiara (Clara) i Assisi. Påbegyndt 1257 og indviet 1260, da Claras jordiske rester blev begravet foran højalteret. Mere om hende inde i bladet.